

Arviot

Aida, Kauneuksien lokikirja, Lost Weekend, Marius, Verta valkokankaalla

EMMA SUOMINEN

Monica Zanettin ja Tuomas Pursio vakuuttavat Aidan ja hänen isänsä rooleissa.

OOPPERA

Aida modernin sota-ajan draamana

Giuseppe Verdi: *Aida*. Ohjaus: Noa Naamat. Ensi-ilta Suomen Kansallisoopperassa (Helsinginkatu 58, Helsinki) 28.8.2026. Näytökset jatkuvat 1.10. asti.

VANHOJEN oopperoiden menneisyyteen sijoittuvien tapahtumien tuominen nykyaikaan on ollut valtavirtaa jo pitkään. Perusajatuksena on yleensä uudenlaisen ajan-kohtaisuuden antaminen.

Kansallisoopperan uudessa **Giuseppe Verdin** *Aidan* (1871) produktiossa alun perin faaraiden Egyptiin sijoitettu draama on siirretty oman aikamme Lähi-itään. On viisas ratkaisu, että alkuperäisteoksen sotivä kansoja – Egyptiä ja Etiopiaa – ei ole nimetty oman aikamme maiksi vaan jätetty ne vain kahdeksi nimettömäksi sodan osapuoleksi.

Oopperan aikakauden vaihtamisessa voi olla ongelmia, jos alkuteoksen tapahtumien

logiikka ja tunnelmat eivät toteudu uudessa ympäristössä. Täysin näistä ongelmista *Aida* ei vapaudu, mutta tuloksena on koskettavaa ja ajatuksia herättävää draamaa sodan jalkoihin jääneiden ihmisten ahdingosta. Produktio on syntynyt yhteistuotantona Darmstadtin valtioteatterin kanssa.

OHJAAJA Noa Naamat on osallistunut **Bettina Johnin** kanssa lavastuksen ja **Heiko Steuernagelin** kanssa valojen suunnitteluun. Lavastuksen keskeisiä elementtejä ovat pommituksissa sortunut vesitorni ja vaurioitunut rakennus. Pyörivä näyttämö avaa erilaisia näkökulmia karuun ja rajattuun ympäristöön.

Aidan esityksiin perinteisesti kuuluvaa spehtaakkelimaista loistoa tai eksotiikkaa näyttämökuvassa ei ole. Bettina Johnin puustus mukautuu tummasävyisessä roisuuudessaan osaksi näyttämökuvaa.

Naamatin ohjauksessa painottuu rujo realismi paikoin rajuihinkin kohtauksineen ja voimakkaaine äänitehosteineen. Herkistävää vastapainoa tuo lapsihahmojen käyttö.

Eniten kitkaa Verdin musiikin ja ohjauksen välillä syntyi toisen näytöksen suuren juhlakohtauksen kepeän balettimaaisissa jaksoissa, joissa musiikin eksotiikka poikkesi näyttämötoteutuksen karusta tyylistä. Mitään tanssillista toteutusta niihin ei ollut yritettykään tuoda.

VANHA neuvo kehottaa etsimään draaman merkityksiä sieltä, missä henkilöahamo kokee muutoksia. *Aidassa* nimihahmon kilpailija, kuninkaan tytär Amneris, herää teoksen lopussa tajuamaan elämän syviä totuuksia ja jää viimeiseksi toistelemaan sanaa "pace" (rauha). Sana kääntyy näkyviin myös lavasteissa seinäkirjoituksena.

Verdin mukaan Amneriksen rooli vaatii "taiteilijan, jolla on dramaattista voimaa ja joka kykenee hallitsemaan näyttämöä". Selainen ensi-illan voimahahmo kroatialainen mezzosopraano **Emilia Rukavina** oli. Hän oli vangitseva sekä vokaalisesti että näyttämöllisesti ja oli vakuuttava yhtä lailla alkupuolen mustasukkaisuessa kiihkeydessään kuin lopun syvässä katumuksessaan.

Osuvan suorituksen teki myös italialainen sopraano **Monica Zanettin** Aidana, joka tuskaillee inhimillisen ja isänmaallisen rakkauden eri suuntiin vetävien voimien välissä. Kahden vahvan naishahmon rinnalla miehet jäivät sivummalle. Miespääosassa Aidan rakastettuna sotapäällikkö Radamék-sena **Giorgi Sturua** paransi lauluaan esityksen edetessä, mutta näyttämöhahmon työstäminen oli jäänyt puolitehien ja tuotti enemmän ulkokohtaisia kuin aidosti koettuja eleitä. Vakuuttavampia olivat **Don Lee** sotaisana Ramfiksenä ja **Tuomas Pursio** tyrtään Aidaa kiristävänä Amonasrona.

Verdin musiikissa on haasteita sekä herkkyydessä, jännitteisessä dramatiikassa että monumentaalisissa purkauksissa. Ensi-illassa **Dan Ettingerin** johtama orkesteri ja kuoro olivat jo hyvässä iskussa ja musiikin laaja-alaisuus toteutui vakuuttavasti. Myöhemmissä esityksissä arimmat yksityiskohdat varmasti hioutuvat entisestään. ■

KIMMO KORHONEN